

**Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en
van de Exploitatie van de Luchthaven Brussel-Nationaal**

**Beslissing 2021-07-S in het kader van de
Controleopdracht naar het Algemeen Spoorbedieningsprotocol van Zuidnatie NV**

Inhoud

1. Onderwerp	2
2. Feiten en retroacta.....	2
3. Wettelijke basis	2
4. Analyse aangepaste Spoorbedieningsprotocol	3
5. Beslissing	8
6. Beroepsmogelijkheid.....	9

1. Onderwerp

1. De Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de Luchthaven Brussel-Nationaal – hierna de Dienst Regulering – startte op 28 april 2021 een controleopdracht naar het Algemeen Spoorbedieningsprotocol – hierna het protocol – van terminaloperator Zuidnatie NV. Het doel van deze controleopdracht was na te gaan of de bepalingen die zijn opgenomen in het protocol in overeenstemming zijn met de heersende wetgeving.

2. Feiten en retroacta

2. De Dienst Regulering lichtte Zuidnatie NV op 28 april 2021 via aangetekend schrijven in dat een controleopdracht naar het Algemeen Spoorbedieningsprotocol werd opgestart.
3. Tijdens de onderzoeksfase vonden er twee vergaderingen plaats tussen de Dienst Regulering en Zuidnatie. Tijdens deze vergaderingen werden de verschillende bepalingen van het protocol en vragen van de Dienst Regulering hieromtrent behandeld en werden eveneens suggesties voor tekstverbeteringen gedaan.
4. Op 6 augustus 2021 maakte de Dienst Regulering zijn rapport met bevindingen over aan Zuidnatie.
5. Naar aanleiding van dit rapport besliste Zuidnatie reeds aan te vangen met de aanpassing van het protocol. Een bijkomende vergadering werd georganiseerd op 19 oktober 2021 waar nog enkele punten verder werden besproken. Een aangepaste versie van het protocol werd door Zuidnatie overgemaakt op 5 november 2021.
6. Op 8 november 2021 lichtte de Dienst Regulering Zuidnatie in dat hij in het bezit was van alle informatie die nodig is om een beslissing te kunnen nemen.

3. Wettelijke basis

7. Op basis van artikel 62, §3, 1° van de wet van 30 augustus 2013 houdende de Spoorcodex – hierna de Spoorcodex – controleert de Dienst Regulering of de netverklaring in overeenstemming is met de Spoorcodex en zijn uitvoeringsbesluiten.
8. Conform artikel 63, §3 van de Spoorcodex kan de Dienst Regulering in uitvoering van zijn opdrachten inzake controle alle maatregelen nemen die nodig zijn, met inbegrip van bewarende maatregelen en bestuurlijke boetes, om een einde te stellen aan de inbreuken op de netverklaring en onder meer inzake toegang tot dienstvoorzieningen overeenkomstig artikel 9.
9. Volgens artikel 65 van de Spoorcodex beslist het toezichthoudende orgaan in de gevallen bedoeld in art. 63, §3, na de betrokken partijen te hebben gehoord, binnen zes weken na ontvangst van alle relevante inlichtingen.
10. Artikel 62, §3 geeft de Dienst Regulering in punt 9° de bevoegdheid om de toegang tot de diensten en hun heffingen overeenkomstig artikel 9 van de Spoorcodex te controleren.

11. Artikel 21 van de Spoorcodex bepaalt dat de netverklaring informatie voor toegang tot dienstvoorzieningen die zijn aangesloten op het net van de infrastructuurbeheerder, en voor de dienstverlening in die voorzieningen bevat.
12. Bijlage 2 van de Spoorcodex somt de informatie op die in de netverklaring dient te worden opgenomen. In punt 6 van bijlage 2 wordt opgelegd dat de netverklaring een hoofdstuk dient te bevatten met informatie over de toegang tot en de tarieven voor de in bijlage 1 bedoelde voorzieningen. De exploitanten van voorzieningen die niet onder de infrastructuurbeheerder ressorteren, stellen de infrastructuurbeheerder in kennis van de informatie over de tarieven voor de toegang tot de voorziening en de aangeboden diensten en van de informatie inzake de technische toegangsvoorwaarden die in de netverklaring moet worden opgenomen, of van het adres van een website waar die informatie beschikbaar is.
13. Uitvoeringsverordening (EU) 2017/2177 van de Commissie van 22 november 2017 betreffende de toegang tot dienstvoorzieningen en spoorgebonden diensten – hierna de Uitvoeringsverordening – lijst in haar artikel 4 de informatie op die door exploitanten van een dienstvoorziening minstens moet gepubliceerd worden. Artikel 5 van deze Uitvoeringsverordening legt op dat exploitanten de beschrijving van hun dienstvoorzieningen publiek beschikbaar dienen te stellen. Het protocol van Zuidnatie wordt aanzien als een beschrijving van de dienstvoorziening zoals bedoeld in artikel 4 van de Uitvoeringsverordening.

4. Analyse aangepast Spoorbedieningsprotocol

14. In zijn rapport stelde de Dienst Regulering vast dat het Spoorbedieningsprotocol van Zuidnatie nog niet volledig voldeed aan de wettelijke vereisten en dat bepaalde informatie ontbrak of onvolledig was. In totaal werden in het rapport 15 aanpassingen gevraagd.
15. Zuidnatie werkte op basis van dit rapport aan een nieuwe versie van het protocol en maakte dit aangepaste protocol over aan de Dienst Regulering. In deze analyse wordt nagegaan of de vijftien gevraagde aanpassingen uit het rapport werden doorgevoerd.
 1. Informatie over de technische uitrusting voor laden en lossen en over de beschikbare opslagcapaciteit opnemen
16. In zijn rapport stelde de Dienst Regulering vast dat het protocol onvoldoende informatie bevatte met betrekking tot de technische uitrusting voor het laden en lossen en over de beschikbare opslagcapaciteit van de dienstvoorziening. In de aangepaste versie van het protocol werd toegevoegd dat: *'De Dienstvoorziening een zogenaamde 'breakbulk' (stukgoed) terminal betreft, dewelke uitgerust is met gangbaar modern uitbatingsmateriaal waaronder vorkliften en 'reach stackers' die goederenbehandeling ex wagon mogelijk maken'*.
17. Daarnaast worden in punt III.7.2. van de aangepaste versie van het protocol alle sporen en de beschikbare lengte van de sporen weergegeven.
18. **De Dienst Regulering is van oordeel dat het protocol van Zuidnatie door deze toevoegingen voldoet aan dit informatiepunt.**

2. Opnemen van een eenduidige beschrijving van de diensten en hun aard

19. In het oorspronkelijke protocol werd onvoldoende beschreven welke spoorgebonden diensten werden geleverd in de dienstvoorziening en werd ook de aard van deze diensten niet vermeld. In artikel 4.2.d van de Uitvoeringsverordening wordt immers gevraagd om de aard te vermelden van de diensten die aangeleverd worden in de dienstvoorziening (basis-, aanvullende of ondersteunende dienst). Deze verschillende soorten diensten worden gedefinieerd in bijlage 1 van de Spoorcodex en in artikel 3 van de Uitvoeringsverordening.
20. Naar aanleiding van deze opmerkingen van de Dienst Regulering verduidelijkte Zuidnatie in het aangepaste protocol dat er in de dienstvoorziening: *'door de SO aangeleverde wagons geladen of gelost kunnen worden van hun goederen.'*
21. Er werd echter niets toegevoegd over de aard van deze diensten. Voor de Dienst Regulering is het duidelijk dat de spoorgebonden diensten die in Zuidnatie worden geleverd vallen in de eerste categorie, meer bepaald 'basisdienst', zoals gedefinieerd in artikel 3 van de uitvoeringsverordening.
22. **De Dienst Regulering is van oordeel dat het protocol nu een eenduidige beschrijving bevat van de diensten die geleverd worden in de dienstvoorziening. Zuidnatie dient echter nog te vermelden dat deze diensten volgens de vigerende wetgeving worden beschouwd als basisdiensten.**

3. Duidelijk weergeven of zelfbediening mogelijk is

23. De Dienst Regulering stelde in zijn rapport vast dat het protocol niet duidelijk specificeert of zelfvoorziening mogelijk is of niet. In het aangepaste protocol wordt nu duidelijk gesteld dat de goederenbehandeling enkel door de uitbater van de dienstvoorziening wordt gedaan. Hiermee wordt duidelijk aangegeven dat zelfbediening niet mogelijk is.
24. **Het protocol voldoet hiermee aan deze vereiste.**

4. Informatie opnemen over het IT-systeem RTS

25. Het oorspronkelijke protocol vermeldde in punt IV.1.3. RTS, een IT-systeem van de Haven van Antwerpen. Echter werd geen verdere informatie gegeven over dit systeem of de gebruiksvoorwaarden. De Dienst Regulering vroeg daarom in zijn rapport de gebruiksvoorwaarden of verdere informatie met betrekking tot dit systeem op te nemen in het protocol.
26. In het aangepaste protocol wordt nu in punt IV.1.3. verwezen naar de website van de Haven van Antwerpen waar meer informatie wordt gegeven over dit systeem.
27. **De Dienst Regulering is van oordeel dat hiermee voldaan werd aan deze informatievereiste.**

5. Opnemen waar capaciteitsaanvragen moeten worden ingediend

28. Het oorspronkelijke protocol verduidelijkte niet waar de kandidaten capaciteitsaanvragen konden indienen. In de aangepaste versie van het protocol werd in punt IV.1.3. toegevoegd dat de aanvraag via mail dient te worden gericht aan de mailadressen die in bijlage VII.4. werden opgenomen.
29. **Door deze aanvulling wordt door Zuidnatie voldaan aan deze informatievereiste.**

6. Verduidelijken van de termijnen voor behandeling van aanvragen en alle informatie met betrekking tot de aanvragen te vervolledigen en bij voorkeur deze informatie op één plaats beschikbaar te stellen

30. In zijn rapport concludeerde de Dienst Regulering dat het protocol onvoldoende duidelijk was op vlak van de gehanteerde termijnen voor de behandeling van capaciteitsaanvragen en dat het ook onduidelijk was welke termijnen gehanteerd moeten worden in geval van onvolledige aanvragen. Daarnaast raadde de Dienst Regulering aan om deze informatie te groeperen en op één plaats beschikbaar te stellen.
31. In punt IV.1.3 wordt nu de informatie die nodig is voor een capaciteitsaanvraag op één plaats beschikbaar gesteld, waardoor Zuidnatie voldoet aan dit deel van de aanbeveling.
32. Artikel 4.2.f van de Uitvoeringsverordening voorziet dat het protocol de termijnen voor het indienen van verzoeken en voor de behandeling ervan vermeldt. Voor wat betreft de termijnen voor het indienen van een aanvraag werd in punt IV.1. verduidelijkt dat de aanvraag uiterlijk 24u voor de spoorwegonderneming (hierna SO) wagons op de dienstvoorziening wenst te plaatsen dient te worden ingediend. Met betrekking tot de termijn voor het aanleveren van ontbrekende informatie stelt het protocol dat de SO deze informatie tijdig, en rekening houdend met operationele planningstermijnen, dient door te geven. De Dienst Regulering is van oordeel dat dit nog steeds onvoldoende duidelijk is. Het is in het belang van Zuidnatie om duidelijk te specificeren wanneer deze informatie ten laatste dient aangeleverd te worden en wat de eventuele gevolgen zijn voor de SO indien zij deze termijn niet respecteren.
33. **De Dienst Regulering is van oordeel dat de huidige tekst van het protocol de termijn voor het aanleveren van ontbrekende informatie nog onvoldoende specificeert en vraagt Zuidnatie om dit verder te verduidelijken in het protocol.**

7. Verduidelijken of jaartreinpaden kunnen worden aangevraagd of niet

34. In het oorspronkelijke protocol was het onduidelijk of jaartreinpaden kunnen worden aangevraagd in de dienstvoorziening. In punt IV.1.1. van het aangepaste protocol werd door Zuidnatie verduidelijkt dat op datum van uitgifte van het protocol er geen gebruik gemaakt wordt van zogenaamde jaartreinpaden, en dat dit op dit moment ook niet wenselijk is voor de dienstvoorziening.
35. De Dienst Regulering is van oordeel dat deze verduidelijking in de goede richting gaat maar nog steeds onvoldoende duidelijk is. Het is immers nog steeds onduidelijk of een SO toch de mogelijkheid heeft om jaartreinpaden aan te vragen indien zij dit zouden wensen. Een verwijzing naar het al dan niet wenselijk zijn van deze jaarpaden voor de dienstvoorziening scheidt eerder verwarring dan verduidelijking. Het al dan niet mogelijk zijn van dergelijke jaartreinpaden heeft daarenboven ook een impact op verdere vereisten, zoals onder meer coördinatieprocedures en prioriteitscriteria.
36. **De Dienst Regulering is van oordeel dat er in het protocol verder dient verduidelijkt te worden of aanvragen voor dergelijke jaartreinpaden mogelijk zijn of niet.**

8. Alle informatie op te lijsten die Zuidnatie wenst te ontvangen bij een capaciteitsaanvraag

37. De Dienst Regulering stelde in zijn rapport vast dat het oorspronkelijke protocol niet duidelijk vermeldde welke gegevens Zuidnatie minstens wenst te ontvangen bij een

capaciteitsaanvraag. In punt IV.1.3. van het aangepaste protocol wordt nu verduidelijkt wat de aanvrager minstens dient op te nemen in zijn aanvraag.

38. Zuidnatie voldoet door deze toevoeging aan deze informatievereiste.

9. Regels voor bescherming van gevoelige en commerciële gegevens op te nemen in het protocol

39. In het oorspronkelijke protocol ontbraken de regels voor bescherming van gevoelige en commerciële gegevens. In het aangepaste protocol werden in punt VI.4.1. door Zuidnatie enkele paragrafen opgenomen waarin de behandeling van commerciële en gevoelige informatie wordt beschreven.

40. Het protocol voldoet door deze toevoeging aan deze informatievereiste.

10. Met betrekking tot de coördinatieprocedure verduidelijken of deze procedure geldt voor jaaraanvragen en/of ad hoc aanvragen. Daarnaast ook de beroepsmogelijkheid bij de Dienst Regulering toevoegen

41. Voor wat betreft het ontbreken van de informatie met betrekking tot de beroepsmogelijkheid bij de Dienst Regulering werd in het aangepaste protocol in punt IV.1.2. een paragraaf toegevoegd waarin wordt gesteld dat indien een SO zich niet kan vinden in de aangereikte oplossingen van de dienstvoorziening, hij zich kan wenden tot de Dienst Regulering. Door deze toevoeging wordt tegemoet gekomen aan de opmerking van het rapport.

42. Voor wat betreft de onduidelijkheid over op welke soort van aanvragen de in punt IV.1.2 beschreven coördinatieprocedure van toepassing is, dient Zuidnatie allereerst te verduidelijken of dergelijke jaarpaden mogelijk zijn (cfr. punt 7 hierboven). Indien dergelijke jaartreinpaden mogelijk zijn dient verder verduidelijkt te worden of de coördinatieprocedure in punt IV.1.2. van toepassing is op beide soorten aanvragen, of dat er voor deze aanvragen andere regels worden toegepast. Indien jaartreinpaden niet mogelijk zouden zijn in de dienstvoorziening, is geen aanpassing van de tekst nodig.

43. Voor het punt aangaande de beroepsmogelijkheid voldoet het protocol. Met betrekking tot de coördinatieprocedure dient Zuidnatie in eerste instantie te verduidelijken of jaartreinpaden kunnen worden aangevraagd. Indien dit het geval is dient te worden aangegeven welke coördinatieprocedure van toepassing is op deze aanvragen.

11. Na te gaan of de prioriteitscriteria die gebruikt worden in de coördinatieprocedure eenvoudig en non arbitrair kunnen worden vastgesteld. Indien niet andere criteria te overwegen

44. De Dienst Regulering stelde in zijn rapport vast dat er in het protocol een coördinatieprocedure is voorzien evenals prioriteitscriteria. De prioriteitscriteria zijn echter gebaseerd op informatie die niet rechtstreeks beschikbaar is bij de exploitant. Dit is geen probleem indien de juistheid van deze informatie kan gegarandeerd worden. Indien dit echter niet het geval is, lijkt het aangewezen om duidelijkere en makkelijkere te controleren criteria te bepalen.

45. Zuidnatie wijzigde in de aangepaste versie niets aan de prioriteitscriteria. De Dienst Regulering neemt hiervan akte, maar raadt Zuidnatie aan om het gebruik van de prioriteitscriteria te evalueren in het licht van opgedane ervaring en de mogelijkheden inzake prioriteitscriteria die gegeven worden in artikel 11 van de Uitvoeringsverordening.

12. Verduidelijken van de informatie over kortingsregelingen

46. Het oorspronkelijke protocol bevatte een titel over kortingsregelingen, echter werd in de tekst niets gezegd over eventuele kortingen. Zuidnatie bevestigde dat er geen kortingen werden toegekend. In zijn rapport vroeg de Dienst Regulering dan ook om dit te verduidelijken in het protocol. Zuidnatie schrapte daarop in de aangepaste versie het woord 'kortingen' in de titel van IV.2.3.
47. **De Dienst Regulering is van oordeel dat door deze wijziging de onduidelijkheid met betrekking tot mogelijke kortingsregelingen werd opgeheven.**

13. Duidelijk weergeven dat er op dit ogenblik geen tarief wordt aangerekend voor toegang tot, en levering van diensten in de dienstvoorziening

48. Het oorspronkelijke protocol vermeldde dat er momenteel geen tarief wordt aangerekend voor de toegang of het leveren van diensten. Echter vermeldde het protocol wel een kost in twee situaties. Hoofdstuk IV 'Capaciteit/kosten' voorzag immers vergoedingen voor enerzijds (laattijdige) annulatie of wijziging (IV.2.2.1) en anderzijds niet- afhaling (IV.2.2.2). De Dienst Regulering constateerde echter dat het in deze gevallen niet gaat over een tarief of een boete maar over een schadevergoeding. In het rapport werd aan Zuidnatie gevraagd om dit te verduidelijken in het protocol.
49. In de nieuwe versie van het protocol wordt in het punt IV.2.1. gesteld dat de vergoeding voor toegang 0 euro bedraagt. Daarnaast werd verduidelijkt dat de forfaitaire kosten die volgens het protocol worden gevraagd in geval van annulatie, laattijdige of niet-afhaling enkel wordt aangerekend ter vergoeding van de schade geleden door Zuidnatie. Het gaat in de laatste gevallen dus om een schadevergoeding en geen tarief. (zie ook punt 5.14.)
50. **De Dienst Regulering is van oordeel dat Zuidnatie hiermee voldoet aan de gevraagde aanpassing van het protocol.**

14. Verduidelijken dat in geval van annulatie, laattijdige of niet-afhaling een schadevergoeding wordt aangerekend indien er daadwerkelijk schade wordt geleden door Zuidnatie

51. Zoals hierboven in punt 5.13 reeds werd gesteld, stelde de Dienst Regulering in zijn rapport dat de bedragen die gevraagd werden in de punten IV.2.2.1 en IV.2.2.2. schadevergoedingen zijn die gebaseerd worden op de door Zuidnatie werkelijk geleden schade/kosten. Wanneer er geen schade is veroorzaakt, dient deze schadevergoeding niet betaald te worden. De bewijslast voor het aantonen van deze schadevergoeding ligt bij Zuidnatie. De Dienst Regulering vroeg Zuidnatie om in het protocol duidelijk weer te geven dat deze forfaitaire kost een schadevergoeding is die enkel wordt aangerekend wanneer er schade geleden werd.
52. In punten IV.2.2.1 en IV.2.2.2. werd in het aangepaste protocol door Zuidnatie verduidelijkt dat de forfaitaire kost '*ter vergoeding van haar schade*' kan worden aangerekend, met de mogelijkheid voor de dienstvoorziening om haar bewezen '*hogere, effectieve schade te innen*'.
53. **De Dienst Regulering stelt vast dat er een link wordt gelegd tussen het forfaitaire bedrag en de schade geleden door de dienstvoorziening. Door deze aanpassing van de tekst wordt tegemoet gekomen aan de door de Dienst Regulering gevraagde verduidelijking.**

15. De correcte link naar het protocol over te maken aan de Infrastructuurbeheerder

54. Artikel 5 van de Uitvoeringsverordening legt op dat exploitanten van dienstvoorzieningen de informatie over hun dienstvoorziening publiek beschikbaar dienen te stellen. Dit kan op twee verschillende manieren. Enerzijds via een publicatie op hun website of een gemeenschappelijke website waarvan de link aan de infrastructuurbeheerder wordt meegedeeld zodat deze de link kan opnemen in zijn netverklaring. Een andere mogelijkheid is het verstrekken van alle relevante informatie aan de infrastructuurbeheerder zodanig dat hij deze informatie kan opnemen in zijn netverklaring. De infrastructuurbeheerders hebben hiertoe een template ter beschikking gesteld op hun website.
55. Zuidnatie koos voor de eerste optie. Hun protocol is terug te vinden op hun website en een link werd overgemaakt aan de infrastructuurbeheerder Infrabel. De Dienst Regulering merkte echter op dat deze link (in bijlage E.2. aan de netverklaring) niet (langer) correct is. Het up-to-date houden van de informatie en het bezorgen van de correcte link is een taak van de exploitant van de dienstvoorziening. De Dienst Regulering vroeg dan ook aan Zuidnatie om de correcte link door te geven aan de infrastructuurbeheerder.
56. **De Dienst Regulering constateerde dat in de bijlage E.2 van de netverklaring nog steeds de verkeerde link wordt weergegeven. De Dienst Regulering vraagt dan ook dat Zuidnatie de juiste link bezorgt aan de infrastructuurbeheerder. Daarnaast raadt de Dienst Regulering Zuidnatie aan om in de interne processen op te nemen dat bij wijzigingen aan deze link de infrastructuurbeheerder dient te worden ingelicht.**

5. Beslissing

Gelet op het rapport dat de Dienst Regulering in het kader van deze controleopdracht heeft bezorgd aan Zuidnatie;

Gelet op de reactie van Zuidnatie op het rapport door middel van het aangepaste protocol;

Overwegende de hierboven gevoerde analyse van dit aangepaste protocol;

Beslist de Dienst Regulering als volgt:

Het aangepast protocol zoals meegedeeld aan de Dienst Regulering door Zuidnatie op 5 november 2021 is niet volledig conform de vereisten van de geldende reglementering. Volgende aanpassingen dienen te gebeuren:

- Vermelden van de aard van de diensten, meer bepaald in het protocol te vermelden dat de geleverde diensten volgens de vigerende wetgeving worden beschouwd als basisdiensten;
- Verduidelijken of jaartreinpaden kunnen worden aangevraagd of niet;
- Indien zou worden beslist dat aanvragen voor jaartreinpaden wel mogelijk zijn dient te worden aangegeven welke coördinatieprocedure van toepassing is op deze aanvragen;
- De termijn voor het aanleveren van ontbrekende informatie bij een capaciteitsaanvraag verder te verduidelijken;
- De correcte link naar de website waar het protocol kan geraadpleegd worden overmaken aan de infrastructuurbeheerder Infrabel.

Deze aanpassingen dienen binnen de drie maanden na ontvangst van deze beslissing worden doorgevoerd.

Daarnaast formuleert de Dienst Regulering de volgende aanbevelingen voor het protocol van Zuidnatie:

- **de gebruikte prioriteitscriteria verder te evalueren in het licht van opgedane ervaring en de mogelijkheden inzake prioriteitscriteria die gegeven worden in artikel 11 van de Uitvoeringsverordening;**
- **In de interne processen op te nemen dat de infrastructuurbeheerder dient te worden ingelicht bij wijzigingen aan de link waar het protocol wordt gepubliceerd.**

6. Beroepsmogelijkheid

Overeenkomstig artikel 221/2 van de Spoorcodex hebben de betrokken partijen de mogelijkheid om tegen deze beslissing beroep in te stellen voor het Marktenhof van Brussel. Op straffe van verval moet het beroep ten laatste 30 dagen na de betekening van deze beslissing worden ingesteld.

Het beroep heeft geen schorsende werking, behoudens ten aanzien van beslissingen waarbij de Dienst Regulering een administratieve geldboete heeft opgelegd met toepassing van de artikelen 63, §3 en 64 van de Spoorcodex of wanneer het hof de schorsing van de bestreden beslissing uitspreekt.

Het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing voor wat de procedure betreft, waarbij het Marktenhof uitspraak doet zoals in kort geding.

Gegeven te Brussel, op 15 december 2021

Voor de Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de Luchthaven
Brussel-Nationaal,

Serge DRUGMAND

Directeur